

نقش‌های دستیار اطلاعات بالینی در تیم‌های بالینی: نامه به سردبیر

مرضیه طهماسبی^۱، علیرضا رحیمی^۲، فیروزه زارع فراشبندی^۳، پیمان ادیبی^۴

نامه به سردبیر

مقدمه

امروزه متخصصان بالینی از یک سو با کمبود وقت، افزایش حجم اطلاعات، تعدد و تنوع پایگاه‌های اطلاعاتی سلامت و از سوی دیگر، لزوم بازیابی و واکاوی اطلاعات حرفه‌ای خود مواجه می‌باشند. به همین دلیل، حضور دستیار اطلاعات بالینی (Clinical informationist) یا CI در تیم‌های پزشکی ضروری و مؤثر خواهد بود. منطبق کلی برای دستیار اطلاعات بالینی، چالش‌های متخصصان بالینی در دسترسی به اطلاعات بالینی مستند و معتبر است.

دستیار اطلاعات بالینی، اصطلاح جدیدتری برای بیان کتابدار و اطلاع‌رسان پزشکی و یا کتابدار بالینی در محیط‌های نوین متأثر از فن‌آوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی است. این متخصصان جدید در زمینه‌ی علوم انفورماتیک، اطلاعات و بالینی آموزش لازم را دیده‌اند و باید دانش لازم در زمینه‌ی مفاهیم پزشکی، انفورماتیک پزشکی، آمار زیستی، اپیدمیولوژی، ارزیابی انتقادی و مدیریت اطلاعات سلامت را داشته باشند (۱). امروزه، در محیط‌های اطلاعاتی پیچیده نقش‌های متعددی برای CI تبیین شده است که از جمله‌ی این نقش‌ها می‌توان به نقش‌های آموزشی، پژوهشی و بالینی وی در تیم درمان اشاره کرد (۲-۴).

نقش‌های آموزشی CI را می‌توان از دو دیدگاه آموزش سواد اطلاعات بالینی و آموزش سواد سلامت به بیمار بررسی نمود. آموزش سواد اطلاعات بالینی به پزشکان و پرستاران برای بهره‌گیری از عملکرد مبتنی بر شواهد (Evidence based practice یا EBP)، یکی از مهم‌ترین نقش‌های آموزشی CI در تیم درمان است. CI با حضور در گزارش‌های صبحگاهی، گراند راند، ژورنال کلاب و کنفرانس‌ها، نیاز اطلاعاتی تیم درمان را کشف می‌نماید و متناسب با آن، آموزش‌های لازم را در جهت حمایت از تشخیص، درمان و مدیریت بیماران به تیم درمان ارائه می‌دهد. آموزش سواد اطلاعات

بالینی برای بهره‌مندی از عملکرد مبتنی بر شواهد، شامل آموزش دسترسی به متون و منابع اطلاعاتی و آموزش مهارت در بازیابی، ارزیابی، سازمان‌دهی و تبادل اطلاعات می‌باشد. بنابراین، حضور و همکاری CI در تیم‌های درمانی به معنای کمک به آنان برای تصمیم‌گیری بهتر است.

یکی دیگر از نقش‌های آموزشی CI و در کنار سایر متخصصان این حوزه نظیر پرستاران و متخصصان بهداشت، همکاری و مشارکت در آموزش سواد سلامت به بیماران و خانواده‌ی آنان برای کسب اطلاعات معتبر در زمینه‌ی خود مراقبتی و شناخت بیماری‌ها می‌باشد. ارزیابی اطلاعات سلامت به بیمار و خانواده‌ی وی، می‌تواند توسط CI و با استفاده از امکانات کتابخانه‌های بیمارستانی، شناسایی نیازهای اطلاعاتی بیماران و تهیه‌ی منابع اطلاعاتی و ابزارهای آموزشی مناسب برای آنان صورت گیرد.

به دلیل اهمیت بالای پژوهش در رشد و پیشرفت حوزه‌ی سلامت، CI می‌تواند در تیم‌های بهداشت و درمان به عنوان دستیار تحقیقاتی شرکت کند و نقش فعال و کلیدی در جستجو و بازیابی منابع اطلاعاتی و مبتنی بر شواهد بالینی به ویژه در مرورهای سیستماتیک و متاآنالیزها، توسعه‌ی راهنماهای بالینی، طراحی و ارزیابی سیستم‌های اطلاعات بالینی، ایجاد محتوا و حوزه‌ی علم‌سنجی نظیر ارزیابی فعالیت‌های علمی نویسندگان و سازمان‌ها و نیز تعیین و اولویت‌بندی منابع اطلاعاتی معتبر حوزه‌ی سلامت ایفا نماید. این مشارکت، می‌تواند منجر به صرفه‌جویی در زمان و افزایش کارایی تیم تحقیق شود.

همچنین، پزشکان زمان زیادی را برای تشخیص و درمان بیماران سپری می‌کنند و در طول روز ممکن است با سؤالات مختلفی درباره‌ی بیماری‌ها مواجه شوند. با این حال، به دلیل مشغله‌های روزمره، بسیاری از سؤالاتی که در طول مراقبت از بیمار به وجود

۱- گروه کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشکده‌ی مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران.

۲- استادیار، مرکز تحقیقات فن‌آوری اطلاعات در امور سلامت، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران.

۳- دانشیار، مرکز تحقیقات فن‌آوری اطلاعات در امور سلامت، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران.

۴- استاد، مرکز جامع‌نگر عملکرد گوارش، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران.

نویسنده‌ی مسؤول: علیرضا رحیمی

سواد سلامت به بیمار و در تیم‌های پژوهشی و بالینی، نقش مهمی در ارتقای خدمات پزشکی و سلامت جامعه ایفا نماید. لازم به ذکر است که داشتن چنین نقش‌های مهمی در عرصه‌ی بهداشت و درمان ایران، نیازمند تلاش معاونت‌های آموزشی و پژوهشی دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور جهت ایجاد و راه‌اندازی دوره‌های CI مانند الگوی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان می‌باشد. همچنین، در جهت ارتقای مهارت‌ها و توانایی‌های CI، بسترسازی لازم در نظام سلامت کشور امری حتمی است تا بتوان همچون سایر کشورها، از خدمات CI در تیم‌های بالینی بهره‌مند شد.

می‌آید، هرگز پاسخ داده نمی‌شود. حضور CI در محیط بالینی باعث تشویق متخصصان بالینی به پرسیدن سؤال می‌شود و CI می‌تواند در نقشی که در تیم بالینی بر عهده دارد، به جستجو، بازیابی، ارزیابی انتقادی، انتخاب و خلاصه کردن اطلاعات پردازد و آن‌ها را به تیم بالینی در زمان‌های مقتضی ارائه نماید (۵).
با توجه به مواردی که مطرح شد می‌توان نتیجه گرفت، توجه به نقش‌های متعدد آموزشی، پژوهشی و بالینی CI، حضور این افراد را به عنوان عضوی از تیم بالینی ضروری ساخته است. CI می‌تواند از طریق آموزش سواد اطلاعات بالینی، همکاری و مشارکت در آموزش

ارجاع: طهماسبی مرضیه، رحیمی علیرضا، زارع فراشبندی فیروزه، ادیبی پیمان. نقش‌های دستیار اطلاعات بالینی در تیم‌های بالینی: نامه به سردبیر. مجله دانشکده پزشکی اصفهان ۱۳۹۸؛ ۳۷ (۵۳۴): ۸۱۳-۸۱۵.

References

1. Davidoff F, Florance V. The informationist: A new health profession? *Ann Intern Med* 2000; 132(12): 996-8.
2. Cooper ID, Crum JA. New activities and changing roles of health sciences librarians: A systematic review, 1990-2012. *J Med Libr Assoc* 2013; 101(4): 268-77.
3. DeRosa AP, Gibson DS, Morris EA. Through the eyes of the Informationist: Identifying information needs of the Breast Imaging Service at a tertiary medical center specializing in cancer. *Health Informatics J* 2017; 23(3): 208-17.
4. Grefsheim SF, Whitmore SC, Rapp BA, Rankin JA, Robison RR, Canto CC. The informationist: building evidence for an emerging health profession. *J Med Libr Assoc* 2010; 98(2): 147-56.
5. Giuse NB, Koonce TY, Jerome RN, Cahall M, Sathe NA, Williams A. Evolution of a mature clinical informationist model. *J Am Med Inform Assoc* 2005; 12(3): 249-55.

The Role of Clinical Informationist in Clinical Teams: Letter to Editor

Marzieh Tahmasebi¹, [Alireza Rahimi](#)², Firoozeh Zare-Farashbandi³, Peyman Adibi⁴

Letter to Editor

Abstract

Focusing on various educational, research, and clinical roles of Clinical Informationist (CI), it is necessary to joint CIs to the clinical team as a member of patient care unit. CI can play an important role in improving medical services and community health by teaching clinical information literacy, training health information literacy to patient, and helping to search and retrieve information in research and clinical teams. It should be recommended that having such significant roles in the health care context requires CIs' efforts to improve their skills and abilities, as well as to develop official and non-official relevant educational infrastructures in the health system of each country.

Keywords: Clinical informationist, Clinical librarian, Medical information science, Information specialists, Clinical team

Citation: Tahmasebi M, Rahimi A, Zare-Farashbandi F, Adibi P. **The Role of Clinical Informationist in Clinical Teams: Letter to Editor.** J Isfahan Med Sch 2019; 37(534): 813-5.

1- Department of Medical Library and Information Sciences, School of Management and Medical Information Sciences, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran

2- Assistant Professor, Health Information Technology Research Center, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran

3- Associate Professor, Health Information Technology Research Center, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran

4- Professor, Integrative Functional Gastroenterology Research Center, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran

Corresponding Author: Alireza Rahimi, Email: a_rahimi@mng.mui.ac.ir